

Sygn. akt III AUa 1371/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewa Piotrowska (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2014 r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. Z. (W. Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 25 marca 2013 r. sygn. akt IV U 1985/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego W. Z. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt: III AUa 1371/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 marca 2013 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 27 września 2012, odmawiającą ubezpieczonemu W. Z. prawa do emerytury z uwagi na brak 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, na jego wniosek z dnia 21 września 2012 roku w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2013 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony posiada udowodniony wymagany 25-letni okres zatrudnienia, a organ rentowy nie uwzględnił pracy ubezpieczonego od 1 lipca 1974r. do 30 listopada 1996r. na stanowisku kierownika grupy robót w Przedsiębiorstwie (...) w T. podnosząc, że wskazane w świadectwie pracy stanowisko jest niezgodne z powołanym wykazem resortowym.

Ubezpieczony na okoliczność zatrudnienia w tym okresie przedstawił świadectwo pracy z 30 listopada 1996r., z którego wynika, że pracował w tym czasie jako stażysta, majster budowy, kierownik budowy i kierownik grupy robót. Przedłożył także świadectwo pracy o zatrudnieniu w tym okresie w warunkach szczególnych z 30 grudnia 1997r. wystawione przez likwidatora, ze wskazaniem jako podstawy wykazu A dział X poz. 1 pkt 8 stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykazane są prace w szczególnych warunkach, lub w szczególnym charakterze. Dołączył także odpisy dokumentów z akt osobowych, z których wynika, że już 1 lipca 1974r. był wynagradzany i zatrudniony na stanowisku kierownika grupy robót i kierownika budowy.

Organ rentowy przyjął, że stanowisko ubezpieczonego było stanowiskiem dozoru wyższego szczebla, a zakres jego obowiązków przekracza osobiste dozоровanie lub kontrolę procesów produkcyjnych, czy bezpośredni nadzór nad pracownikami wykonującymi pracę w szczególnych warunkach. Za przeszkodę w uzyskaniu przez ubezpieczonego prawa do emerytury uznał również fakt nierozwiązania stosunku pracy.

Sąd przeprowadził dowód z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w spornym okresie w warunkach szczególnych.

Świadek I. L. zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) w T. od 1 września 1978r. do 31 października 1996r. na stanowisku stażysty, majstra i kierownika budowy potwierdziła zatrudnienie ubezpieczonego i określiła charakter wykonywanej przez niego pracy oraz konieczność stałego nadzorowania pracy niewykwalifikowanych robotników wykonujących prace melioracyjne oraz wyjaśniła, że ani ona, ani ubezpieczony nie posiadali żadnego biura na budowach, niezbędne dokumenty nosili przy sobie, a czynności administracyjne zajmowały im najwyżej 1 do 2 dni w miesiącu: 1 dzień w miesiącu zajmowały narady, a 1 dzień był przeznaczony na sprawozdawczość; odwołujący był stale narażony na kontakt z wilgocią, używał jak inni pracownicy butów gumowych do pracy oraz ubrań roboczych.

Świadek J. W. również potwierdził pracę ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w T., z tym że nie wskazał dokładnie początku ani końca tego zatrudnienia, lecz pamiętał, że w roku 1989, a więc wtedy kiedy on odchodził z pracy – ubezpieczony jeszcze pracował, a pracę rozpoczął chyba od 1973r. Świadek ten potwierdził zatrudnienie ubezpieczonego w terenie, w trudnych warunkach atmosferycznych, kontakcie z wodą i polegającą na konieczności stałego nadzorowania i koordynowania pracy pracowników melioracyjnych. Wyjaśnił również, że z uwagi na uciążliwość tej pracy wydawane były w okresie zimowym posiłki regeneracyjne, a pracownicy wykonywali pracę w odzieży ochronnej i roboczej. Zeznał również, że prace biurowe wykonywane były na koniec miesiąca i polegały na wykonaniu sprawozdania, co trwało nie więcej jak 1 - 2 dni w miesiącu.

Uznając zeznania świadków za wiarygodne, zgodne, logiczne, wzajemnie się uzupełniające a także znajdujące potwierdzenie co do zajmowanych stanowisk w zachowanej dokumentacji placowej i osobowej uznał Sąd, że

ubezpieczony w okresie od 1 lipca 1974r. do 31 listopada 1996r. pracował stale i w pełnym wymiarze godzin w warunkach szczególnych, o czym świadczy charakter wykonywanej przez niego pracy.

W ocenie Sądu I instancji bez znaczenia jest, czy zajmowane przez ubezpieczonego stanowisko zostało nazwane zgodnie z wykazem resortowym, albowiem wykazy te pełnią jedynie funkcję pomocniczą i informacyjną.

W konsekwencji Sąd uznał, że ubezpieczony spełnił warunki określone w art. 184 ustawy emerytalnej wymagane do uzyskania emerytury, tj. osiągnął wymagany wiek, udowodnił 25 lat pracy ogółem i 15 lat pracy w warunkach szczególnych i nie stanowi przeszkody w uzyskaniu prawa do świadczeń jego dalsze zatrudnienie, a to w związku ze zmianą przepisu art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej, któremu nadała brzmienie ustawa z 11.05.2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 6.06.2012r.), która weszła w życie od 1 stycznia 2013r.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości apelujący zarzucił temu wyrokowi:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z zebrany materiałem dowodowym, a w konsekwencji:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami) ,

- poprzez przyznanie W. Z. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, mimo niespełnienia przesłanek do takiego rozstrzygnięcia.

W oparciu o podniesione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonego oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że materiał dowodowy nie potwierdza, by ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych, albowiem z zeznań świadków wynika, że nadzorował budowy; zdarzało się, że w ciągu jednego dnia przebywał na kilku budowach, a z jednej budowy na drugą przemieszczał się pieszo lub PKS, przy czym budowy czasami były w miejscach znacznie odległych od siebie.

Zatem trudno uznać, by ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto ubezpieczony wykonywał różne czynności, w tym przeprowadzał szkolenia, jak również zajmował się sprawozdawczością oraz pracami biurowymi, co również przeczy by ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z kolei Sąd nie podał konkretnie jaką pracę wykonywał ubezpieczony w spornym okresie oraz jak ją należy zakwalifikować zgodnie z powołanym rozporządzeniem.

Dlatego postępowanie dowodowe nie potwierdzało w sposób nie budzący wątpliwości, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jaki rodzaj prac w warunkach szczególnych, wskazany w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego ubezpieczony wykonywał w poszczególnych sporych okresach.

Zdaniem organu rentowego zgromadzony materiał dowodowy nie był wystarczający do wyrokowania w sprawie.

Ponadto uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada wymogom art. 328 § 2 k.p.c., nie zawiera ono precyzyjnego, logicznego i konsekwentnego wyводу, który doprowadził Sąd do wydania ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Apelujący podniósł także, że ubezpieczony ani w dacie składania wniosku o emeryturę, ani wydania zaskarżonej decyzji, ani nawet wyrokowania w sprawie, nie rozwiązał stosunku pracy, natomiast nowelizacja ustawy emerytalnej, która weszła w życie od 1 stycznia 2013 roku nie wymaga dopiero od tej daty rozwiązania stosunku pracy.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik ubezpieczonego wnosząc o oddalenie apelacji podniosła, że ubezpieczony w odwołaniu od decyzji wskazał, iż zajmowane przez niego stanowisko znajduje się w Dziale V poz. 1 wykazu A załącznika do rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, co potwierdzone zostało przedstawionym przez W. Z. świadectwem pracy z dnia 30 grudnia 1997r.,

z czego wynika bezpośrednio, iż wykonywał on pracę w warunkach szczególnych, a także zeznaniami świadków szczegółowo opisującymi zakres i charakter czynności ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego podlega oddaleniu.

Za chybiony uznać należy zarzut organu rentowego o braku kwalifikacji prawnej pracy wykonywanej przez ubezpieczonego, a to wobec sformułowania go w treści świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

W toku postępowania przed Sądem I instancji organ rentowy nie kwestionował dokonanej kwalifikacji wynikającej ze świadectwa pracy, nie kwestionował również zakresu wykonywanych przez ubezpieczonego czynności wykonywanych w toku zatrudnienia.

Zarzuty organu rentowego sprowadzały się w zasadzie do kwestionowania świadectwa pracy oraz kwestionowania, że praca w charakterze kierownika grupy robót wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Co więcej, organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wskazał, że nie uwzględniono ubezpieczonemu okresu pracy na stanowisku kierownika grupy robót jako pracy w warunkach szczególnych ponieważ stanowisko to niezgodne jest z powołanym wykazem resortowym, gdy tymczasem w dalszej części tego samego odwołania, wbrew swojemu własnemu stanowisku sam apelujący podniósł, że wykazy resortowe spełniają rolę pomocniczą i informacyjną.

W aktach sprawy brak jest także jakichkolwiek zastrzeżeń do zeznań świadków, zatem Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zakwestionowania oceny tych zeznań przez Sąd I instancji.

Dopiero na etapie postępowania apelacyjnego organ rentowy przedstawił argumenty o charakterze polemiki dotyczące charakteru pracy ubezpieczonego, sprowadzające się w istocie do zarzutu, że o charakterze pracy ubezpieczonego decyduje sposób jego przemieszczania się z budowy na budowę i ten sposób przemieszczania stanowił, że jego praca nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zarzut ten Sąd Apelacyjny uznał za pozbawiony racjonalnego uzasadnienia, albowiem jego uwzględnienie prowadziłoby do konstatacji, że jakiegokolwiek przemieszczanie się w trakcie pracy pomiędzy miejscami jej wykonywania pozbawiałoby pracownika prawa do uznania, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Natomiast ocena takich okoliczności nie może polegać na oderwaniu jej od specyfiki pracy, realiów z okresu jej wykonywania i zasad logicznego wnioskowania.

Praca w warunkach szczególnych określona w Wykazie A Dziale XIV pod poz. 24 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. jest pracą specyficzną, związaną z nadzorowaniem procesu produkcyjnego (w niniejszej sprawie robót melioracyjnych) i ponoszeniu odpowiedzialności za prawidłowo wykonane prace kwalifikowane jako prace w warunkach szczególnych. Specyfika stanowisk pracy w warunkach szczególnych została uwzględniona przez ustawodawcę m.in. w § 2 ust. 1 rozporządzenia przez określenie „... wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy”.

Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu apelującego co do nieprzeprowadzenia szczegółowego postępowania dowodowego przez Sąd I instancji, albowiem - skoro świadkowie przedstawili okoliczności faktyczne, a organ rentowy nie kwestionował zeznań i nie zgłaszał zastrzeżeń - Sąd nie miał uprawnień do przeprowadzania za organ rentowy postępowania dowodowego przeciwko zeznaniom świadków. To bowiem na organie rentowym ciąży obowiązek niezwłocznego i racjonalnego przedstawiania dowodów na poparcie swojego stanowiska.

Ponadto, Sąd Apelacyjny w tym zakresie podzieliła stanowisko Sądu I instancji, że zgromadzony materiał dowodowy był więcej niż wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy, co Sąd Okręgowy prawidłowo wykazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a co zostało poparte dowodem z przesłuchania ubezpieczonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 11 kwietnia 2014 roku..

Nie sposób również było podzielić argumentu apelującego, że ubezpieczony nie spełnił przesłanki rozwiązania stosunku pracy ponieważ zarówno w dacie składania wniosku o emeryturę, wydania zaskarżonej decyzji, jak i wyrokowania w sprawie ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji przesłanka ta już nie istniała, a tym bardziej jako warunek sine qua non przyznania prawa do żądanego świadczenia.

Jak sam apelujący zauważył, nowelizacja art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, dokonana ustawą z dnia 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012.637), usuwająca przesłankę konieczności rozwiązania stosunku, pracy weszła w życie od 1 stycznia 2013 roku. Natomiast zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Oznacza to, że wobec braku przepisów przejściowych w tym zakresie zmiana prawa materialnego obejmuje toczące się już, a nie zakończone postępowania.

Podkreślenia wymaga, że treść jak i znajomość ustawy zmieniającej (jak i przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz pozostałych innych aktów normatywnych) jest organowi rentowemu jako organowi publicznemu objęta notoryjnością urzędową, wynikającą wprost z art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego (organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa), którego przepisy organ rentowy winien stosować.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji jako bezzasadnej.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461).

/-/ SSA J. Anzion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

ek